

## Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

<b>Ступінь вищої освіти</b>	<b>бакалавр</b>	<b>Форма навчання</b>	<b>денна/заочна</b>	<b>Навчальний рік/семестр</b>	<b>2023/2024</b>
-----------------------------	-----------------	-----------------------	---------------------	-------------------------------	------------------

### Силабус

<b>Назва навчальної дисципліни</b>	<b>ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ</b>
<b>Кафедра</b>	<b>Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти</b>
<b>Освітня програма</b>	<b>013 Початкова освіта</b>
<b>Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)</b>	<p>Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова</p> <p>Кількість кредитів: 3</p> <p>Лекції: 24</p> <p>Семінарські/практичні заняття: 12</p> <p>Лабораторні заняття: –</p> <p>Самостійна робота: 54</p> <p>Вид контролю: іспит</p>
<b>Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</b>	<p>Бергхауер-Олас Е.Л. доктор філософії, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти</p> <p>e-mail: <a href="mailto:berghauer.olasz.emoke@kmf.org.ua">berghauer.olasz.emoke@kmf.org.ua</a></p>
<b>Пререквізити навчальної дисципліни</b>	<p>Методики психодіагностики широко використовуються для добору та розстановки кадрів на підприємствах і в організаціях, для контролю психічного розвитку особистості та її вивчення у медичних і експертних цілях, для профорієнтації та оптимізації навчального і виховного процесів. Саме тому «Основи психодіагностики» є чи не основною, фундаментальною й разом з тим, свого роду підсумовуючою навчальною дисципліною. Пропонований курс тісно пов'язаний майже з усіма попередніми дисциплінами, зокрема із загальною та віковою психологією, вступом до спеціальності.</p>
<b>Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні</b>	<p>В різних сферах та видах життєдіяльності виникають питання, успішність вирішення яких залежить від врахування індивідуальних чи групових психологічних особливостей людей.</p>

<p><b>результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни</b></p>	<p>Так, у практиці навчання та виховання важливим є встановлення психологічних відмінностей між дітьми, створення нормального соціально-психологічного клімату в класі, для забезпечення ефективної професійної діяльності важливим є відбір за психологічними та психофізіологічними якостями особистості, основою для оптимального професійного самовизначення особистості часто виступає б психологічний діагноз.</p> <p>У навчально-виховних закладах важливим етапом та засобом вирішення багатьох питань є психологічна діагностика. В галузі освіти психодіагностика допомагає вирішувати завдання, пов'язані з контролем за інтелектуальними та особистісним розвитком учня, оцінкою шкільної зрілості, встановлення причин неуспішності, відбір у класи з поглибленим вивченням певних предметів, вирішення проблем дітей з девіантною поведінкою, конфліктних, агресивних тощо, здійснення професійної орієнтації.</p> <p>Курс навчальної дисципліни «Основи психодіагностики» поєднує академічну, теоретичну психологію із психологією дієвою, практичною, яка вкрай потрібна різноманітним групам населення: студентам, вчителям, учням, батькам.</p> <p><b>Мета викладання навчальної дисципліни</b></p> <p><b>Мета курсу:</b> забезпечення майбутніх педагогів основами психологічних знань із психодіагностики, озброєння умінням застосовувати на практиці психодіагностичний інструментарій, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики.</p> <p><b>Основне завдання вивчення дисципліни:</b></p> <p>Ознайомити студентів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; проаналізувати специфіку використання тестів, стандартизованих самозвітів та проєктивних методик; розкрити особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; висвітлити специфіку психодіагностики різних сфер особистості; характеризувати використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики; виробити у студентів ряд практичних умінь та навичок.</p> <p><b>Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:</b></p> <p><b>В результаті освоєння дисципліни студент повинен знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- історичні етапи становлення психодіагностики;</li><li>- тенденції розвитку психодіагностики у різних країнах світу;</li><li>- історичні та сучасні способи дослідження розумових здібностей;</li></ul>
--	--

- предмет та структуру сучасної психодіагностичної науки;
- поняття про психодіагностичний метод та підхід;
- поняття функціонального, психологічного та клініко-психологічного діагнозів;
- основні етапи психодіагностичного процесу;
- принципи розробки та оформлення завдань методики;
- процедуру стандартизації методики та перевірки її основних психометричних параметрів;
- суть проєктивного підходу у психодіагностиці;

**вміти:**

У результаті набутих у процесі вивчення навчального курсу студенти повинні вміти:

- застосовувати одержані знання на практиці;
- розрізняти психодіагностичний інструментарій за його призначенням;
- орієнтуватися в етапах психодіагностичного процесу – чітко розуміти їх послідовність;
- виявляти похибки, які пов'язані зі збором та інтерпретацією психодіагностичних даних;
- розробляти завдання психодіагностичної методики та належним чином їх оформлювати;
- здійснювати пілотажні психодіагностичні дослідження та аналізувати первинні дані;
- використовувати способи визначення надійності методик;
- застосовувати проєктивні психодіагностичні методики;
- визначати розвиток розумових здібностей, використовуючи спеціальний психодіагностичний інструментарій.

**Компетентності**

**Інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі педагогічної освіти в професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів початкового навчання, педагогічної роботи та вирізняється нез'ясованістю умов і вимог.

**Загальні компетентності:**

**ЗК-3.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

**ЗК-6.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК-7.** Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

**ЗК-8.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

**Фахові (Спеціальні) компетентності:**

**СК-7.** Здатність до моделювання змісту відповідно до

очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

**СК-8.** Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

**СК-10.** Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

**СК-11.** Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства

#### **Програмні результати навчання:**

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

Основна тематика дисципліни

#### **Змістовий модуль 1.**

#### **Вступ до психодіагностики. Історія психодіагностики**

ТЕМА 1. Передісторія розвитку психодіагностичних уявлень. Становлення наукової психодіагностики.

Розвиток психодіагностики у першій половині ХХ століття.  
Розвиток психодіагностики у другій половині ХХ століття.

	<p>ТЕМА 2. Психодіагностика як наука і як практична діяльність. Поняття, предмет та структура психодіагностики. Психодіагностичний метод та діагностичні підходи.</p> <p>ТЕМА 3. Поняття психологічного діагнозу. Етапи психодіагностичного процесу.</p> <p>ТЕМА 4. Психометричні основи психодіагностики. Основні етапи конструювання тесту. Стратегії конструювання тесту. Розробка та оформлення завдань методики.</p> <p><b>Змістовий модуль 2.</b></p> <p><b>Класифікація методів психодіагностики. Проективний психодіагностичний підхід. Види опитувальників, форми питань та представлення результатів.</b></p> <p>ТЕМА 5. Проективний психодіагностичний підхід. Передісторія проективної діагностики.</p> <p>ТЕМА 6. Види проективних методик. Метод SSCA.</p> <p>ТЕМА 7. Особистісні опитувальники. Види опитувальників, форми питань та представлення результатів. Проблема достовірності особистісних опитувальників.</p> <p>ТЕМА 8. Психодіагностичне дослідження інтелекту.</p> <p>ТЕМА 9. Тест на визначення особистості (тест MBTI)</p> <p>ТЕМА 10. Діагностика темпераменту</p> <p><b>Змістовий модуль 3.</b></p> <p><b>Психодіагностика міжособистісних взаємин</b></p> <p>ТЕМА 11. Систематизація методик соціометрії.</p> <p>ТЕМА 12. Методики діагностики міжособистісних взаємин. Діагностика міжособистісних взаємин на основі суб'єктивних переваг.</p> <p>ТЕМА 13. Порядок складання соціометричної картки.</p> <p>ТЕМА 14. Методики непрямой оцінки міжособистісних взаємин.</p>			
<p><b>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</b></p>	<p>Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи психодіагностики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою.</p> <p>Результативність студента під час вивчення дисципліни оцінюється за 100-бальною системою. Протягом семестру студенти пишуть п'ять (5) рефератів (есе) з матеріалів лекцій і тем самостійної роботи. Роботи студенти завантажують в Classroom.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"><tr><td style="width: 30%;"></td><td style="width: 30%;"></td><td style="width: 40%; text-align: center;">Оцінка за національною шкалою</td></tr></table>			Оцінка за національною шкалою
		Оцінка за національною шкалою		

	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th>Оцінка ECTS</th> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90–100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>82–89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>75–81</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>64–74</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60–63</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35–59</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0–34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																								
90–100	A	відмінно	зараховано																								
82–89	B	добре																									
75–81	C																										
64–74	D	задовільно																									
60–63	E																										
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																								
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																								
<b>Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</b>	<p style="text-align: center;"><i>Політика щодо академічної доброчесності.</i></p> <p>Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.</p> <p><a href="#">Положення про академічну доброчесність в ЗУІ</a> <a href="#">Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ</a></p> <p style="text-align: center;"><b>Методичне забезпечення</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання;</li> <li>• лани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; – індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів;</li> <li>• мультимедійні презентації до навчальних занять;</li> <li>• навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, виховних заходів у закладах освіти.</li> </ul>																										
<b>Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси</b>	<p style="text-align: center;"><b>Базова</b></p> <p>Berghauer – Olasz E. (Бергхауер - Олас Е. Л.: Можливості Berghauer – Olasz E. (Бергхауер - Олас Е. Л.: Можливості сумісного застосування аналізу малюнків та соціометрії в педагогічній практиці. Методичні вказівки з дисципліни. Основи психодіагностики та психокорекції / Rajzvizsgálat és szociometria együttes alkalmazási lehetőségei a pedagógiai gyakorlatban. Módszertani segédanyag. A pszichodiagnosztika és pszichokorrekció alapjai tantárgyból. Рекомендовано до друку Вченою радою</p>																										

Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол № 8 від 03.12.2020 р.). р 99

І.О. Корнієнко, О.Ю. Воронова Психодіагностика: курс лекцій з дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія /– Мукачево: МДУ, 2019. – 41 с. (1.5 др.а.)

Berghauer-Olasz Emőke: Közösségek rejtett kapcsolatai és a kinetikus iskolarajz. A módszer és alkalmazási lehetőségei. Monográfia. II. R KMF– „RIK-U” Kft., Beregszász–Ungvár, 2022.

Щербан Т.Д., Гоблик В.В., Корнієнко І.О., Барчі Б.В., Барчій М.С., Березовська Л.І., Балецька Л.М., Воронова О.Ю., Костю С.Й., Юрков О.С., Ямчук Т.Ю., Алмашій І.І., Алмаші С.І. Збірник тестових завдань для самостійної підготовки до комплексного кваліфікаційного державного екзамену студентів, що навчаються за напрямом «Практична психологія», освітнього ступеня «бакалавр»– Мукачево : МДУ, 2017. - 142 с. (4,82 д.а.)

Hámori Eszter: Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006.

Rózsa Sándor – Nagybányai Nagy Olivér – Oláh Attila: A pszichológiai mérés alapjai. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006.

Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai. Flaccus Kiadó, Budapest, 2013.

Vass Zoltán: A képi kifejezéspszichológia alapkérdései. L2Harmattan Kiadó, Budapest, 2011.

Vass, Z. (2011). A hétlépeses képelemzési módszer (SSCA). Budapest: Flaccus Kiadó. Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai. Flaccus Kiadó, Budapest, 2013.

Vass Zoltán: A képi kifejezéspszichológia alapkérdései. L2Harmattan Kiadó, Budapest, 2011.

Vass, Z. (2011). A hétlépeses képelemzési módszer (SSCA). Budapest: Flaccus Kiadó.

Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. –К.: «Слово», 2009.

Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. ПСИХОДІАГНОСТИКА. Навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків, 2018.

Бітянова М.Р. Психолог у школі: зміст діяльності і технології / М.Р. Бітянова. – К.: Главник, 2007.

Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посіб. –К.: Академвидав, 2009.

Психологія суїциду : посібник ; за ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2004.

Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-терапевтичних технологій.: Шк.Світ, 2007.

Емоційне вигорання: [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2007

Психологічні тренінги в школі / упоряд. Т.Шаповал. – К.: Шк. світ, 2006.  
Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2007.

#### **Інформаційні ресурси**

Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>  
Психологічний сайт. <https://wiki.cuspu.edu.ua>  
Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. ПСИХОДІАГНОСТИКА. Навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків, 2018.  
[http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book\\_2018\\_Chala\\_Psykhodiahnostyka.pdf](http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf)  
Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>  
Рівненська централізована бібліотечна система / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>  
Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>  
[http://nuwm.edu.ua/MySql/page\\_lib.php](http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php)  
Психологічний сайт. / [Електронний ресурс].  
Режим доступу: <http://psychology.net.ru/>  
Психологічний сайт. [Електронний ресурс].  
Режим доступу: <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml>  
Психологічний сайт. [Електронний ресурс].  
Режим доступу: <http://psy.com.ru>  
Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : [guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf](http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf).